

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
reklamációk és
előfizetési pénzek
küldendőik

Székelyudvarhely,

Bethlen-u. 5.

ev. ref. papi lakás.

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Mi a haza?

Kérdezd meg a hontalan bujdosót, hogy mi a haza? Szeme könnyel telik meg és nem szól semmit, de ezek a könnyek szebben, jobban beszélnek minden ékes szólásnál.

Hogy mi a haza? Szó ki nem fejezheti, ki mondani nem lehet, azt érezni kell. Oh, mert nem szegény, nem boldogtalan addig még senki, míg van egy darabka föld, melyet hazájának nevezhet. Oh bár csengne folyton fülünkbe édesmindnyájunknak a Szózat költőjének szava:

A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely,
Áldjon vagy verjen sors keze
Itt élned, halnod kell!

Vannak nemzetek és vannak országok, de egy nemzetnek sincs olyan, vérrel írott története, mint a magyarnak. Forgassuk a történelem lapjait. Minden lapja, minden betűje vérrel van beírva, honfi vérrel, melyet nem mos le az idő vas keze soha. Vérrel, dicsőséggel van tele írva az a szent biblia, a magyar nemzet története. E Kárpátoktól övezte szép hazának minden rögét a hazafi vér tette termékeny, szentelte meg. Szívünk, lelkünk össze kell nőve legyen e szent rögökkel, melyektől ha elszakad az igaz honfi szív — elvérzik, megsemmisül.

Tekintsünk körül. Isten e földet mindennel megáldotta, a természet minden kincse, pompája itt összpontosul. A Kárpátok hatalmas hegyláncza, mint védő paizs övez körül, és melyik nemzet nem irigyelné tőlünk az Alföld termékeny földjét, játszó délibábját, Tokaj tüzes borát s a

hegyeink méhében rejlő megszámlálhatatlan kincseket.

Nem hiába mondja Petőfi, a szabadság lánglelkű dalnoka egyik, hazáját dicsőítő költeményében:

»Ha a föld Isten kalapja:
Hazánk a bokréta rajta!«

Igen, mert itt feltalálható Schweicznak vadregényessége, szép Itáliának búbajos varázsa, északnak zordon vadsága gyönyörűsége összhangjában.

Ha szereted a szabad pusztát, hol tekinteted szabadon száguldhatsz, nem korlátolja semmi, menj arany kalászos rónánkra, s ha lelked betelt az arany kalászok ringó tengerével, melyek között hatalmas Dunánk méltóságosan hömpölyög tova, megbámultad a fölötted lengő délibábot: menj a szép és vadregényes Erdélynek völgyei, halmi, hegyei közé, hol egymást váltja fel a szebbnél-szebb tájkép, magasra törő hegyek, virágos völgyek, csörgedező patakok, melyek egyhangú kedves csacsogással szomorú és dicső dolgokat mesélnek neked, mert a földön minden bokr, minden völgy, halomnak külön története van, mert itt minden fa, minden bokr ezer éves történetünk egy-egy részletét regéli el . . . És ha lelked innen is tovább vágyik, menj fel, fel a Mindenség közelébe, hol lelked Istennel társalog, fel, fel a Kárpátok égre törő bércei, fenyvesei közé s borulj le és imádkozzál! És aztán, ha künn, a szent természet dicső templomában elszállott ajkadról a fohász: menj, be a földnek belsejébe s bámuld az ott elraktározott, kiaknázhatatlan kincseket.

Künn és bent, fent és alatt, mindenütt a természet kincseinek kiapadhatatlan forrása — itt van maga az elvesztett éden.

És mégis e földhöz hányan lettünk hűtle-
nek? És mégis e tejjel-mézzel folyó Kánaán népe
koldusabb a koldusabbnál, ruhája rongy, s az
arany kalászos rónák mellett sok százezernek ajka
eped egy-egy morzsa kenyér után. És mégis . . .
és mégis hányan ragadnak kezükbe vándor-
botot? . . .

»Pusztulunk veszünk,
Mint az oldott kéve
Szét hull nemzetünk!«

Pusztulunk! Szívünk kihült. Kihalt szívünk-
ből a földnek rajongó, igaz szeretete. Fásulttá tett
a tespedés. Szemünk előtt nem a haza lebeg vég-
cél gyanánt, hanem az önérdek. Pedig, ha őseink
is így gondolkodtak volna, ma alig ha csengne
magyarszó ajkainkon e hazában.

Ebrednünk kell e tespedésből! Legyünk
egyek a hazának lángoló szeretetében, legyünk
egyek a szent cél elérésében, s ez a szent cél:
a haza boldogulása.

De hát mi a haza?

Kérdezze meg mindenki a saját szívét, s
feleljen az neki, és ha az nem tudja megmondani,
akkor nem is tudja soha megérteni, hogy — mi
a haza! . . .

Gsiki Albert.

Rákóczihoz . . .

Visszük koszorunkat idegen országba
Forró kegyelettel letesszük sírodra,
Dicső nagy Rákóczi.
Édes lesz ma nekünk azt a szentelt földet
A mely poraidnak megnyugvást engedett
Könnyünkkel öntözni.

Hozzád, hozzád megyünk hazánk büszkesége!
Egyszerre dobban meg minden magyar szive
Hisz' Rákóczi várja;
Dicső nagy szelleme jelenik meg köztünk,
És mi lelkesedve arrafelé térünk
Mere az ő sirja.

Messze idegenbe aluszod álmodat,
De mi most is látjuk csillogó kardodat
Kezedbe villogni.
S látjuk mindazokat, kit gyújtó beszéded
A szent szabadságért kardot fogni készlet
Életre ébredni.

Ne félj ó Rákóczi! nem halt ki belőlünk,
Általad szívünkbe oltott hevülésünk
Lobogó szent lángja.
Tudunk lelkesedni édes szép hazánkért
S bátran ontunk érte minden időben vért
Hívó szavaidra.

Szabadság felkentje! ó ne félts benünket,
A szívünkbe plántált haza szeretetet
Nem hagyjuk kiveszni.
Ha veszélybe volna dicső szabadságunk,
Érette mindenkor bátran sikra szállunk
S megfogjuk védeni.

Haza hozunk téged! mienk vagy egyedül!
Már e gondolatra szívünk miként hevül
Itt leszel közöttünk,
Porladozó hamvad édes anyaföldbe,
Ithon lesz örökre sziveinkhez nőve
Örök büszkeségünk.

Mert csak akkor leszünk valódi magyarok,
Ha közöttünk lesznek az igazi nagyok
Dicső szellemei.
S ha kábultságunkból új életre kelünk,
És a lánczot, a mi összetartja kezünk
Széjjel fogjuk törni.

Kóty Mariska.

TÁRCZA.

A XVI. század vallásos köl- tészete.

— Irtá: Nagy Elemér. —

2.

Nem akarok ezuttal a reformácziónak, eme
a középkort a vallás által eltemető leglökéletesebb
remaissancenek hittudományi tartalmával s fele-
kezeti irányával foglalkozni, de meg kell emlite-
nem ama hatását, a melyet az irodalomra, főleg
az emberi szellem kibontakozására gyakorolt. A
reformáczió a szellemes gondolkodásra, vizsgáló-
dásra hívja fel, s épen ez az, a mi a reformáczió-
nak végtelen fontosságot kölcsönöz, a fejlődés,
haladás történetében. — Az irodalom se a régi
többé, kilép a nagyközönség elé. Van közönsége
hatalmas, messzeterjedő. Mert igen sok ember
maga akarja forgatni az írást és megtanul olvasni,
a többi pedig lesi, várja a szavakat, hogy gondol-
kodhassék rajta. Mindent átjár a demokratia áram-
lata, mint valami termékenyítő melegség; a régi
tekintélyek leomlanak, az előtérbe diadallal emel-
kedik fel a bíráló, kutató ész, a szabadság szel-
leme az egyéni erő. — S ez az irodalom, a

reformáczió költészete — egy hatalmas alapra, a
bibliára támaszkodik. Nincs könyv, melyért em-
beröltök jobban sóvárogtak, és alig volt egy is,
mely nagyobb hatást gyakorolt volna, mint a
reformáczió nemzedékére a biblia, az Istennek és
embernek, a teremtőnek és teremtésnek eme
fenséges epepejája. Ekkor volt a biblia valóban
»felemelő« forrás az eltikadónak, erősítő eledele
az éhezőnek, vezető világosság a vaknak, szóza-
tos szó a süketnek, vidító vigasz a kétségbeeső-
nek, intő ítélet az elbizakodónak, repeső remény
a csüggedezőnek, andalító álom a virrasztónak,
boldogító bátorítás a féledezőnek, megtartó iratos
ír a betegnek, mankó az elesőnek! — Tehát
csak természetes, hogy a bibliás szellem körül
fog és átjár minden rétegen hatalmába ejti az
észt, a szívet, izlést és korlátlan uralmat nyer a
költészet termékeiben, főleg a jeremiádokban. Ez
a költészet a reformáczióból pattan elő és az új
iránytól kapta ihletét. Munkásai egy egész száza-
don át nagyrészt az új eszmék apostolai voltak,
buzgó papok és iskola mesterek, kik nemes
buzgalommal láttak hozzá, hogy a költészet
segítségével is terjesszék a reformácziót. Kik égtek
isten országáért, s áldozatul hozták érette min-
denőket, egy csomó szegény ördög, a ki ma itt,
holnap ott bukkan fel, örökös közdelemben áll a
nehéz körülményekkel, s a kinek élete is napról,

A mi ifj. egyesületünk.

2

Karácsony után természetesen lankadatlan szorgalommal folytattuk a tanítóval egyháztársadalmi tevékenységünket. A tagsági díjak befizetési ideje közelekvén, daczára a mi lelkesedésünknek a tagok száma rohamosan apadt. Mit csináljunk? Hogy a művészetnek is tért hódítsunk, a tanító dalárdát alakított a vállalkozókból. En a saját pénzemen szépirodalmi lapokat rendeltem az egyesületnek. De ezek még mind nem mentettek volna meg, ha egy mentő eszmém nem támadt volna. A farsangról, szóba került a hushagyó és a hushagyóval kapcsolatos dinom-dánom. Ha ókori bölcs lettem volna én is a fejemre üthettem volna így kiáltván fel: megvan! Hushagyón mulatságot csinálunk az iskolába! Helyes! zugott reá az aranyos fiatalság. Mulatságot bált rendezünk. A dalárda fogja rendezni; a dalárdisták csak fél díjat fizetnek. Ingyen csak nem járhatnak ők se télviz idején, hogy megtanulják a darabokat. Mert, hogy a dalárdának énekelni kell a saját mulatságán ez oly természetes, mint a napfény az égen.

Ettől kezdve ismét megtelt az iskola. Az ingadozók és hitetlenek megtértek. Gondunk volt rá, hogy szerepeket juttassunk nekik. Czigány fogadó bizottság, borvásárló bizottság, vőfélyek, teremdiszitők, rendfelügyelők, pénztáros, ellenőrök, jegyszédők, ajtónállók, (hogy be ne szökjenek) bor kiáruló és a többi. Ne gondolják a városiak, hogy csak ők tudnak bált rendezni. És folyt a lázas készülődés, a tagsági díjak is megindultak. A bizottságok versenyeztek, a dalárda ment mint a karika csapás. Türelmetlenül vártuk a husha-

napra koczán forog. Mert az ő életük a bujdosás, az ő dicsőségök a szegénység, s az ő céljuk a küzdelem volt. Ugy hogy, nemcsak Dévai Biró Mátyásra, hanem a XVI-ik század minden prédikátorára ráillik az a mondás, a mit Révész Imre, Dévai életrajz írója mond, hogy az ő céljuk nem az volt, hogy maguknak kényelmes, biztos és állandó otthont teremtsenek, hanem inkább az, hogy a protestantizmus eszméje minél meszebb vidékeken terjesszék s meggyökeresztessék, úgy, hogy az ő munkájuk tulajdonkép a magvető munkája, a ki ha elhintette a magot egy ponton, tovább megy és Istenre bizza az áldást, a munka eredményét.

Az így fejledező költészetet, oly társadalmi és vallási században, mint a milyen a XVI-ik század volt, a szenvedélyek, a pártoskodások, az eszmék ezen villogó, türelmetlen, elsodró harcában, a kor eszméinek uralniok kellett. És valóban a századnak a története, a századnak a lelkét fejezi ki e költészet, s különösen annak egyik ága: a jeremiádok.

Ezek a versek nevöket Jeremiás zsidó prófétáról vették, a ki siralmaiban kesereg a zsidó nép romlásán, s végül kegyelemért könyörög Istenhez. Ezek a vallásos tartalmu költemények is, a magyar népnek bünbe esését, az ősi isteni tisztelettől való eltérését, majd török rabságba esését

gyót, de különösen az estét. És végre megjött. Nagy sár volt, de a csillagok biztatólag mosolyogtak, hogy reggelre meg fog gömörödni. Jöttek a vendégek, omlottak; 50 krt. fizettek családonként, és 20 krt. személyenként. A ki párjával jött, ha dalárdista volt 30 krt., mert hogy a dalárdista csak fél díjat fizet. A czigányok (értsd kettő) rázendítették a székyaltal alávalót és folyt a munka, telt a kassza. Mert hogy az elő kelők itt is később jönnek az is természetes. Zsufolásig megtelt a terem; a kik be akartak szökni azok is kim rekedtek mert nem fértek be. Mikor begyült a közönség a dalárda énekelt, azután én szoltam néhány szót, hogy az ősök is tudtak szépen mulatni, illő hogy az unokák is szépen mullassanak; főleg ne verekedjenek, ne hozzanak gyalázatot az ősi székyal névre. Bezárólag a dalárda újból énekelt és aztán folyt tovább a bál. Mi a tanítóval virasztottunk és gyönyörködtünk. a 60—70 éves emberek tüzes tánczába. Éjfél felé asztalba ültek. De ez elől már megszöktünk. Én aludni mentem oly feltétellel, hogy később a tanítót felváltom a trázsaságban. Nem sokáig aludhattam. A tanító dörömbölt az ajtómon, hogy menjek hamar mert verekednek. Hirtelen összeszedtem magam, egy határjáró botot a kezembe kaptam és mentem a helyszínére. Éktelen zshivaj, lárma, szitok, sikoltás, és dulakodás halszott az iskola felől. A czigányzene még szinezte a hangzavart. Az ostrom-állapot már általános volt. Férfiak és nők, öregek és ifjak összeváltak fogózva, mint a méhraj. Mindenkinek volt valaki kedves, a kit féltett, vagy a kiért sikra szált. A legnagyobb része a béke érdekében küzdött. Alig tudtam áttörni a kifelé igyekvők vonalán. Az iskola felvágott fája már jórészben kézben

tárgyalják. Iróik előtt nincsen semmi enyhítő, semmi a mi a sziveket megvigasztalná, egyedül a könyörülő, a megbántott hittel és bizalommal, engesztelt Istenség. Hozzá menekülnek, mint üldözött vad, a kétségbeesők görcsös erejével kapaszkodnak trónjába, sőt a diadal biztos hitével biznak benne.

A jeremiádok világosan kifejezik, hogy a XVI-ik században úgy a protestáns, mint a kath. részről egymást vádolják a nemzet szerencsétlenségéért a mohácsi vészért, a török iga terjeszkedéséért. A bálványimádást okolják, melyért a törökkel veri az Isten a nemzetet. A nemzet erkölcsi megújulásának s megváltásának eszméje a vallás ereje és üdve által, egyiránt megvan a kath. és prot. táborban, s egyiránt vallásos és hazafias költeményeinkben. Olyan eszme, érzés ez, a mely a XVI-ik század folyamán annyira belemegy a nemzetbe, hogy az 1546-iki törvények második cikkelyének 1. §.-ában az országgyűlés maga jelenti ki, hogy az Isten büneiért veri a magyar nemzetet a törökkel, s meg kell kérlelni az Istent, hogy a magyar nemzet irányában kiengesztelődjék.

Ezért fordulnak mindjárt az első jeremiádiák a biblia képeihez, hogy hasonlatot vonjanak, és fenyegető veszedelmet hirdessék és kikiáltásák.

A protestáns vallásos hazafiság dogmáját

volt. Egy pár véres arcz is követelte már a bosszút. Maig sem tudom, hogy hogy másztam fel, de egy pillanat alatt a cigányok emelvényén voltam és leintettem a cigányokat. És csoda történt, a háborgó tenger egy perc alatt lecsendesedett. És én a legnagyobb csendben mondtam el nem a legcsendesebb szónoklatomat, hogy a cigányoktól azonnal elveszem a hegedűt; az iskolát bezárom; a mulatságot feloszlatom s mehet ki-ki a merre akar, mert ez a hely nem korcsma stb. És lön békesség.

Ez volt az első multság. Ennek a jövedelméből vettünk egy ócska hármioniumot, 70 Krán, és még maradt is meg belőle.

Husvéthban már nem kellett biztatni, magok az ifjak kérték, hogy engedjük meg a multságot az iskolába. Megengedtük, illetve csináltuk együtt a tanítóval. Jövedelem nem volt sok, de volt egy nagy erkölcsi eredmény. Meg szünt az öntözés. Így nevezték azt a rettenetes csuf szokást, hogy husvétba elkezdve, első éjjelén a falu fiatalsága házról házra járt, az ablakok alatt a legrágárabb beszédekkel folytatták és kiáltozták be; a hol lány volt azt kihuzták az ágyból, vitték a kuthoz, hogy öntözzék meg. A mi cserép edényt elől, hátul találtak, összetörték, ha nem adtak pálinkát. Egész ünnepen nem tudott aludni egy család sem. A mi multságunk meghozta a csendet, és nyugalmat az egész falunak. A mostani fiatalság pedig már csak az öregek nyomán ismeri, hogy mi volt az öntözés és virágzás.

Azóta mi minden esztendőben megcsináljuk a három multságot, karácsonyba, hushagyón és husvétba. Ez azt teszi, hogy mi virasztottunk, s ők mullattak. A tanítónak e mellett felforgatták

már *Farkas András* az első »nyomtatott« magyar prot. verselő kifejezi. A zsidó és a magyar nép között von párhuzamot művében. Lelkével az ó-testamentumba merülve, a zsidónép történetének tükrében látja a nemzetek életét szabályozó törvényeket. Magyarország sötét viszonyaiban a választott nép sorsa tükröződik, s a bibliai gondviselés eszméi nyernek valósulást.

A költői előadás csodás naivságával beszéli el, hogy a mint Isten a zsidónépet kihozta E.-ből, hasanlóképp őseinket kivezette Scythiából Pannoniába; de itt Istent magunkra haragitottuk hitetlenségünkkel, vakságunkkal és nagy hamisságunkkal, az Szerém borának nagy torkosságával. Azért Isten haragja ellenünk felgerjédt.

»Másfelől esméten az magyar Urak,
Elhajláknak koronás keráloktól:
Pártokat ütének János kerál ellen,
Királt emelének az Német országból,
S a sok pártolással ez ország megnyomoródek.«

Végezetére aztán Isten mireánk kihozá a török császárt, mint a zsidó népre és Jeruzsálemre régen vitte vala az Nabugodonozort.

(Folyt. köv.)

egész udvarát. Az orditástól a legtöbbször még a tanító családja sem tudott aludni. A nyughatatlanság mellett sokszor mi voltunk a pénztárosok, a jegyszedők. Fizettük a tagsági díjakat, belépti jegyeket. És az eredmény?! Mindjárt megmondom.

A mint már említém vettünk egy hármioniumot. 70 koronáért. Megcsináltattuk az iskola padjait 30 koronáért. Adtunk a harangszék megcsinálásához 56-, a templom javítási alaphoz 260 koronát. Ez utóbbi önmegajánlás útján történt, minden kepefizető fizetett belépti díjba 2 koronát, de sokan voltak a kik a nemes czélra megtoldoták még 2,—3—5 koronával is a jegy árát. Nem utolsó jelenet volt az sem mikor templomból kijövet alkalmával a nyuzó cigány alázatosan meginstálta a szent ecclesiát, hogy ő szegény ember többet nem tud adni, de egy koronát elhozott, vegyük el azt tőle kegyes adományul.

Kovács László

Isten ígéje.

Az örökkévaló prédikáció.

I. Kor. IV. 16. Kérlek titeket, hogy legyetek az én követőim.

Sokféle beszéd esik manapság — sokféle tudományról. Még a Krisztus evangeliumát is — darabokra tépné a pártokra szakadt emberi értelem, hogy egyik másik igazságából tőkét faragva — a maga igazságai virágzó fájának — örökérvényűnek láttassék az ő ideig óráig felszinen való mozgása. Egyik ember így, a másik amugy — de mind mást látnak még az evangeliumban is, — rendesen azt csak, — mivel maguk ékeskednek — és az ismerőseik rovására írható hibákat. Ez általános emberi gyengeség. Így volt ez Korintusban, midőn Pál »térnek italával« tápiálta e gyülekezetet, és nem »kemény eledellel«, mert nem szenvedhetik vala el, — sőt még ma sem szenvedik a testi emberek. Erre szól az Irás, ide beszél az apostol is, hogy értesse meg — nemcsak Korintussal, de mivelünk is azt: *e világ bölcsessége Isten előtt bolondság; mert meg vagyon irva: Meg fogja a bölcséket az ő bölcseségekben.* (I. Kor. III. 19.)

Igy vezet reá az apostal, az örökkévaló bölcsességre, minek hirdetése a legszebb prédikáció, mit elmondani csak egy olyan étellel lehet, melynek jelszava: Kövessetek engem!

Melyik a nagyobb hadvezér? Ki azt mondja katonáinak: előre vitézek — avagy, aki ezzel biztatja vitézeit: utánam fiuk? Eldönthetetlen kérdés. Ámde a Krisztus evangeliumának vitézei többre becsülik, határozottan az utóbbi buzdítást és így ezt: Kérlek titeket, hogy legyetek az én követőim. Az ilyen felhívás bölcsessége olyan, hogy abban nyilvánvaló: az Isten előtt bolondság e világ bölcsessége. Mert nem megalkuvást, sem engedékenységét, hanem határozott munkát követel a szeretet által. Valamiként félre ne értsetek! E szeretet szelidsége, nem lágyaság, avagy langy melegség. Határozottsága nem uralmi vágy, hanem

olyan ragaszkodás a Krisztus evangéliumához, melynek egyetlen jelszava: Legyetek az én követőim!

Azt olvastam valahol, hogy nemzetünk legdicsőbb korszakának névtelen hősei három vezényszót tudtak: Ez elég volt megverni az ellenséget. Nekünk keresztyéneknek elég egy is, ha igazán le akarjuk győzni a hitetlenséget és ezzel a bünt. Ábrahám fiát vitte áldozatul, hogy győzze meg a hitetlenséget: tőlünk az Ur csak szívünket kéri. Dávidnak, hogy a hitetlenek felett is ur lehessen, ezekkel szemben kellett küzdenie: nekünk elég önmagunkkal is. A megváltó kereszthalállal nyert győzedelmet: nekünk csak a bűneink keresztre feszítése szükséges, hogy e halálból feltámadva az üdvösség örökéletét éljük. És Pálnak ezer szenvedése tömérdek fáradalma, mind az ő hitének győzedelméért volt: nekünk elég lélekkel vallanunk az Urat és szívből imádkoznunk azért, hogy a Megváltó követői lehessünk.

Ezt élni, így a legszebb élet. A szegletes üveg sok színt csinál a fehér napsugárból, a mit nézni nemcsak a gyermeknek, — de még a felnőttnek is gyönyörűség. A mi hitünk az Isteni kegyelemnek éltető napsugarát felbontja az üdvösségnek ezer pompás gyönyörűségére, a mely kísértéppen nyomon, percről-perczre ami életünkben. Ennek egy a titka: Legyetek az én követőim.

Az én követőim, senki sem máséi. Nem a bölcsességé, nem a gazdaságé, nem az igaztalanságé, a perpatvaré, gyűlölködésé. Egyedül az én követőim. A szereteté. Ebben ott van az egész világnak minden gyönyörűsége, benne minden hűség — általa lesz valóság minden reménység, még a szívnek legtittkosabb vágyai is. Legyetek az én követőim! Ezt írja Pál apostol. Ezt kellene, hogy hirdesse minden prédikáció, mert akkor az örökkévalóság beszéde lenne és örökkévaló prédikáció.

Ilyes profétát az Ur elküldi a Kérith patakja mellé, hogy ott rejtőzzön el — és táplálja — hollók által, melyek a nagy szárazság és nyomoruság idején, kenyeret és húst visznek a profétának. (I. Kor. 17. 5—8.)

Ha mi legnagyobb szorongásunk, lelki küz-

delmeinkben a hitetlenség által elüzetünk e világ arczatja előtt, még akkor is az Ur kegyelméből táplálni fog az ő bölcsességének beszédével: Legyetek az én követőim!

(Feketelak)

Osváth Lajos.

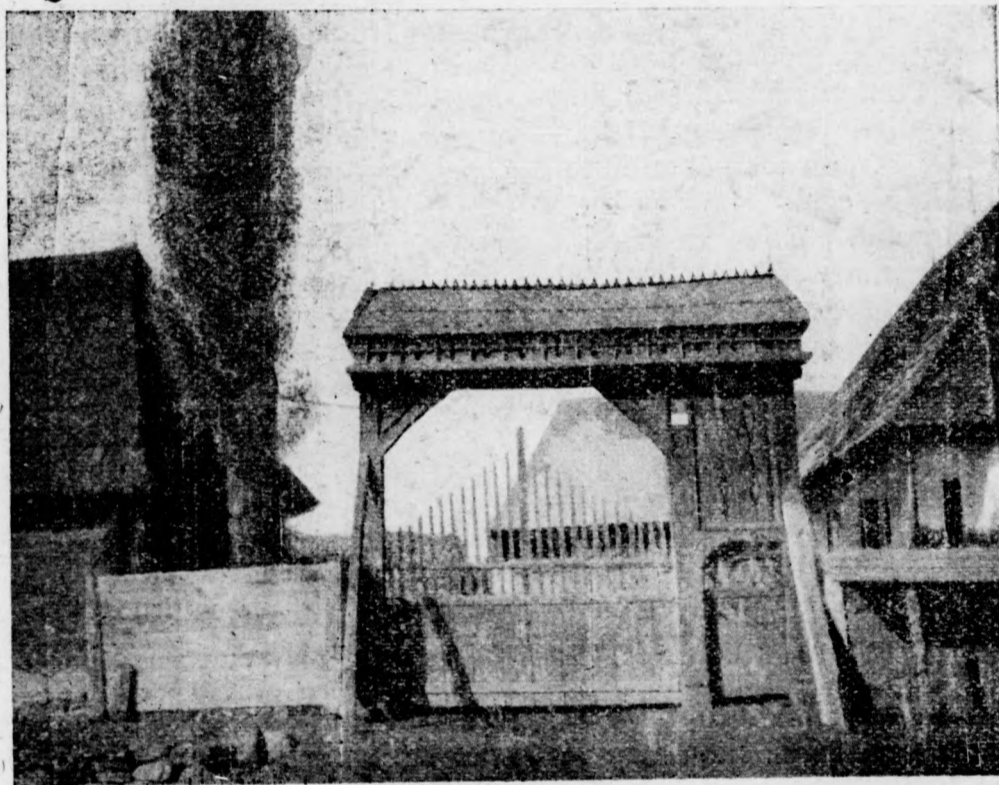
Hazai krónika.

— 1905. jan. 12 —

Képviselő választások. Ő Felsője, mint jeleztük, jan. 4-én trónbeszéddel feloszlatta a képviselőházat és egyben elrendelte, hogy az új képviselőházat febr. 15-re hívják össze. Ebből kifolyólag Tisza István gr. mint belügyminiszter kirta a képviselő választásokat és azok határidejéül jan. 26-tól, febr. 4 ig terjedő 10 napot tűzte ki. Megindultak tehát országszerte a korteskedések.

Itt a jobb pártot, ott a balpártot éltetik. Hogy ki milyen jelöltre szavazzon, abba mi bele nem szólhatunk. A politika nem tartozik hozzánk. Hanem kérdezze meg minden ember a szívét és a mit az mond, kövesse. Egy dolgot azonban a politikai kortes- és programbeszédéből ki kell emelnünk. És pedig, azt, a mi egyetlen egy beszédben sincs benne. *Ez a dolog: az 1848. XX. tr. cz. végrehajtása.* Főleg a miniszterek és a miniszterelnök

beszédére voltunk kíváncsiak, hogy mit mond erre vonatkozólag. Sok mindenről beszélt Tisza miniszterelnök a budapesti belvárosi kerületben tartott program beszédében, de az 1848. évi XX-ik törvényczikk végrehajtásáról egyetlen szót se szóllott. Nekünk pedig nem elég az, hogy felvegye programjába és a végrehajtását elodázza. Eddig csak annyit tudunk a miniszterelnök ur szándékából, hogy az egyházi adóterhen könnyíteni akar. Ez szép dolog, de hol vannak a többi kapcsolatos dolgok: a lelkészi fizetések rendezése, a theológiák fejlesztése, a hitoktatás kérdésének megoldása, a felekezeti sérelmek orvoslása stb. Egy dolgot azonban dicsérőleg említünk meg a Tisza beszédéből. Mikor ugyanis a tisztviselők fizetésének emeléséről beszélt, azt ígérte, hogy a felekezeti tanítók fizetését is *fel* fogja emeltetni annyira, mint a mennyi az állami tanítók fizetése.

SZÉKELY-KAPU ZÁGONBAN.

Hát ezt meg is kell tegye, hacsak a tanítók között válaszfalat nem akar huzni.

Ime, ilyen kilátásokkal áll a prot. egyház a választások előtt. Sehol egy hang, mely jogos kívánalmaink kielégítésére irányulna.

A pártok. A jelenlegi választások alkalmával a következő pártok lépnek küzdelembe: A *szabadelvűpárt*, melyet közönségesen kormánypártnak, vagy jobb pártnak neveznek. A *függetlenségi 48-as párt*, melyet Kossuth-pártnak, vagy balpártnak neveznek. Ezen pártba olvadt bele az Apponyi-párt és Ugron-párt. Az *ujpárt*, melyet vezéréről, Bánffy Dezsőről, Bánffy-pártnak is neveznek. A *néppárt*, melynek vezére Zicsi Nándor. A *disszidensek pártja* Andrásy Gyula gróf vezérlete alatt. Ezek tulajdonképpen kormánypártiak csak a nov. 18-iki hárszabálysértés miatt léptek ki, a kormánypártból. A *demokrata-párt*, melyet eddig Vázsonyi Vilmos pesti követ képviselt a Házban. Itt tulajdonképpen meg is kellene, hogy álljunk, mert itt végződnek a politikai pártok. De ezeken kívül külön pártot alkotnak a *szászok* és *románok*, az ugynevezett nemzetiségi pártokat. A románok eddig vonakodtak a nemzetiségi képviselő választástól, de most, hol többségben vannak, jelöltek állítottak fel. Külön jelöltek állítottak a *szociálisták* is. Eddig ezek sem jutottak győzelemhez sehol. Valamennyi párt ez idő szerint, a kormány ellen küzd, és mint szövetséges ellenzék jelöltet állított a kormány jelöltje ellen.

Világkrónika.

Japán-orosz háboru. Port Ártur bástyáin japán lobogókat lenget a szél. A vár átadása végleg megtörtént. Stössel és Nogi japán tábornok találkoztak is egy kis faluban és a legszívélyesebben üdvözölték egymást. Stösselnek egy szép fehér paripája volt, a mi nagyon megtetszett Noginak, fel is ajánlotta röktön a japán vezérnek. De Nogi azt mondotta, hogy mint ajándékot nem fogadhatja el, mert az is hadi zsákmány, a hadsereg részére azonban meg fogja tartani. Stössel és négy tengernagy, kik becsület szavokat adták, hogy nem fognak a japánok ellen harcolni, visszatértek hazájukba.

Hadifoglyok. A napokban adták át a portárturi foglyokat a japánoknak, összes számuk 878 tiszt és hivatalnok, valamint 23,491 főnyi legénység. A súlyos betegek egyelőre a portárturi tábori kórházakban maradnak. Az összes szállítóhajókat Japánba viszik, mihelyt berendezik tartózkodó helyüket. A portárturi sereg 878 tisztje közül 441 becsületszavát adta, hogy nem vesz többet részt a háboruban a japánok ellen. Ezért a kapituláció feltételeinek értelmében megengedték nekik is, hogy visszatérjenek hazájukba.

Oroszország tovább folytatja a háborút. A vereség dacára is, a harcias hangulat olyan erős Oroszországban, hogy immáron útnak eresztették a *harmadik orosz hajórajt is*. A második orosz hajóraj, úgy látszik nem mer megütközni a japánokkal. Ezért szereltek fel egy harmadikat, a mit

követni fog nem sokára a negyedik is. A japánok pedig az oroszok elsüllyesztett hadihajóit kiemelik és azokat kijavitva, használják az oroszok ellen.

Egyházi élet.

A hálás kis leány. A mult évben konfirmált a székelyudvarhelyi ref. egyházban *Bocskor Zsuzsika*, a ki szülőivel Gyergyó-Szent-Miklóson lakik. A hit, melyben megerősödött, most is ide köti egyházunkhoz. Bizonyosága ennek ama 6 korona kegyes adomány is, melyet a »Vasárnap« előfizetése kapcsán küldött templomunk számára. Ha minden kis leány ilyen igaz szeretettel ragaszkodnék egyházához a konfirmáció után, akkor lenne igazán erős a mi egyházunk. Bocskor Zsuzsika adományát e helyen nyilvánosan nyugtázzuk és a székelyudvarhelyi ref. egyházköztség nevében hálás köszönetet mondunk érte. Kelt, Székelyudvarhelyt, 1905. jan. 10. Vajda Ferencz ref. pap.

Egyházi estely. Január 4-én este *Szentlászlón* nagy érdeklődés mellett tartott meg az első egyházi estely, mely egyike volt a társas körű egyházi estélyeknek. Kállai Ferencz beszolgáló lelkész megnyitót mondott. Lajos János bögözi pap a *hívek és belső emberek közötti viszonyról* tartott szabad előadást. Vida András óczfalvi tanító a *szülők szerepéről az iskolai nevelésnél* olvasott fel. A háromszori egyházi éneket Mólnár Mózes tanító vezette.

x

Télben.

Mily szép volt itt a zöld vetés,
Mi szép a sok virág!
S most mindent bús lepel fedez
Most minden pusztaság.

Mily ragyogón sütött a nap
És zengett a madár!
És most a dal elhallgatott
S meg dermedt a sugár.

Valami nagy gyász sulya ül
A mindenség felett
Nehéz felhők mint kárpitok
Boritják az eget.

Hőfödte messzeségeken
Által sivit a szél
És úgy zokog . . . Jól értem én,
Mit sirva el beszél

Miért muló, mi szép, mi jó
Dal, illat és sugár?
Oh Istenem, én Istenem
Miért nincs örökre nyár?!

Biro Dénes.

Kegyesség útja.

Megfelelt . . .

Egy dőzsölő társaság hangos jókedvében, ócsárolt mindent, mi nem a gyönyörűségnek és az élvezetnek áll szolgálatában, következés képen még a vallás sem részesült semmi kiméletben. A

mikor a szesz-szülte lelkesedés a tetőpontján volt, akkor tért be a vendéglőbe egy jámbor utas pap, ki meghuzódva egy sarok asztalnál vacsorát kért. Alig fogyaszthatta el félig vacsoráját, máris kikezdte a mulatótársaság vezére. Szónoklatát megszakítva — oda lépett a paphoz és így hivta ki vitatkozásra: »Uram! ön olyan komolyan viseli itt magát, hogy feltételezzük azt, hogy mivelünk nem ért egyet. Kérjük mondja el nézetét ha ellenkező is!« »Ezzel akarták gúnytárgyává tenni. A pap elvégezvén étkezését így felelt meg: »Engedjék meg Uraim, hogy mielőtt beszélni kezdenék egy kérdést tegyek önöknek: Van-e itt szó-lás szabadság? Természetesen! kiáltottak valamennyien.« Akkor remélem szabad hallgatni is — folytatta — és így nyugodalmas jó éjszakát kívánok az uraknak«. A társaság tagjai ámulatlan néztek össze és csak azután értették meg a szel-lemes választ.

Ha mi is még hallgatásunkkal is hitünk mellett tennénk bizonyosságot!

Egy szép szokás . . .

Régen a rómaiak a híres szülők gyermekeiknek kitüntetésként megengedték, hogy apjuk arczképét, kis szivalaku éremben nyakukon hordozzák. Ez figyelmeztette a gyermeket, hogy méltó legyen az apjához.

A híres, Karthagót leverő, Sápiónak fia is megkapta ezt a kitüntetést. Büszkén is viselte egy ideig. Ám de elfeledkezett csakhamar nemes apjának kiváló erényeiről és dobzódó élete, aljas szenvedélyei tették hirhedtté nevét. A romai tanács — hogy hadvezére nevét tisztán őrizze meg — még a hadvezér fiával szemben is, — maga elé rendelte a nemes ifjut és nyilvánosan tépette le az atyja képét a nyakáról.

Ha a mostani keresztyének — így szegye-nitenék meg azt, ki méltatlan keresztyén nevére?!

(Feketelak.)

Tallózta: *Osváth Lajos.*

Mai képünkhöz.

A »Vasárnap«, hogy minél szélesebb körű ismereteket nyújtson olvasóinak, időnkint egyes vidékek népeit, lakásait, építkezéseit is bemutatja. Szóval népismereti közleményeket és képeket is ad. Ez alkalommal Háromszék megye Zágon községből mutatunk be egy régi Székelykaput. Ma napság, már ritkaság számba kezdenek menni az ilyen kapuk. A régi székelykapuk felirata az: »Isten segedelmével építette e kaput N. N. és felesége N. N.« De a másik kapufélen még ilyen irás is olvasható:

»Vándor, e kis kapu nem akar kizárni,
Csak azt mutatja, hogy merre kell bejárni.«

Vegyes hírek.

Olvasóinkhoz. A *Vasárnap* ez évi harmadik számát még mindenik régi előfizetőnknek megküldöttük, mert tartott a régi czim szalag. A negyedik számot már csak azoknak küldhetjük, kik előfizettek, vagy magokat előjegyeztették. A kik ez évben is mellénk akarnak sorakozni, kérjük, hogy a felül minket tájékoztassanak.

Az elmúlt évről még majdnem 500 Korona hátrálék van künn. Szívesen kérjük, a kiket illet, hogy hátrálékaikat küldjék be. A múlt évet csak úgy zárhatjuk be adósság nélkül, ha a hátrálékok pontosan befolyznak. Ez ideig még csak 503 előfizetőnk jelentkezett. Hogy a lap a maga erején megélhessen, legalább még 200 előfizetőre van szükségünk. Meglesz-e ez? A jövő mutatja meg. Az 1903. és 1904. évi számadást közelebbről közre fogjuk adni.

A *Vasárnap* előfizetési ára egész évre 4 kor; félévre 2 kor; negyedévre 1 korona. Előfizetési pénzek a felelős szerkesztő czimére küldendők Székelyudvarhely, Bethlen utca, ref. papi lakás 5. szám.

József főherczeg Fiumében nagy betegen fekszik. Felgyógyulásához azonban remény van.

Szabó Sámuel, kolozsvári ev. ref. koll. tanár haláláról, hirt adtunk már röviden a Vasárnap mult számában. Élete nevezetesebb eseményeiről most a következőket írhatjuk: Szabó Sámuel a szabadságharcz kitörésekor a pesti hadapród iskola növendéke volt, a honvédtüzérséghez lépett s Nagyváradról áttették a székely tüzérséghez, ahol Gábor Áronnak, a híres ágyuöntőnek, lett a segédtszjtje. Részt vett a kökösi csatában is, ahol a hős Gábor Áron ágyugolyótól találva a hid védelmében elesett. Bem tábornok 1849-ben főhadnagygyá nevezte ki s parancsnoka lett a székely tüzérségnek. A fegyverletétel után álnév alatt asztalossegéd lett s így kerülte el a hatalom üldözését. Aztán Heidelbergben, majd Göttingben tanult s a marosvásárhelyi ev. kollegium tanárnak hivta meg, ahol 10 évig tanított s Kerekes Samu tanártársával, a verses rögtönzések országos híri mesterével, szépirodalmi lapot is szerkesztett s Inczédi Samu ezredes halálával ő lett a kolozsvári honvédegyelet s a Vasvári Kör elnöke s nagyon sokat fáradozott a Vasvári emlék összegyűjtésén. Mint jeles pomologus, az Erdélyi Gazdát is ő szerkesztette. A kolozsvári Mátyás-szobor leleplezése alkalmával pedig Kovács Dezső tanárral emlékkönyvet irt Mátyás királyról. Ő rendezte sajtó alá Nagy Sándor főhadnagy és ref. pap nagyérdékü emlékiratait is Háromszék önvédelmi harczáról, amelynek rendkívül becses függelékét képezi Bem tábornok eredeti parancskönyvének hű másolata. Az eredeti pedig számos szabadságharczi okmánynyal együtt az elhunyt nagybecsü hagyá-

tékát képezik, emelyeket a kolozsvári 48-as ereklyemúzeumra hagyott. Mint tanár igen buzgó tagja volt egyházunknak is. Különösen az enyedi kollegium anyagi ügyeinek a rendezése ügyében és a theológiának. Enyeden hagyása kérdésében fejtett ki nagy mozgalmat. A gyűlésekről és az egyházi kérdésekről naplót vezetett, mely igen becses adatokat tartalmaz.

Tudomásul. Miután »Pihenőre« cím alatt kiadni szándékolt köteteimre hihetetlenül kevés (23) előfizető és megrendelő jelentkezett s így a kötet kiadása lehetetlené vált, becses tudomásukra hozom azoknak, kik az előfizetési összeget elküldötték, hogy pénzüket a kongrua kiutalása után vissza küldöm. Érkávás, 1905. jan. 9 G. Diószeghy Mór ref. lelkész.

Ujtás a postán. A posta- és távirtda vezérigazgatóság 1905. évi január hó 16-tól kezdve, a távirtdai küldönczdíjak módjára azt az üdvös ujtást fogja életbeléptetni, hogy a közönség expresszküldeményei után a küldönczdíjakat a postáraadás alkalmával fogja leróhatni az esetben is, ha a címzett oly helyen lakik, ahol nincs postahivatal. E szerint a rendeltetési postahivatal székhelyének külterületére és külkézbesítő kerületébe szülő expresszküldemények után a feladáskor fizetendő expressz-díj egységesen 1 koronában lesz megállapítva, melynek fejében a rendeltetési postahivatal, bármily nagy távolságra minden egyéb külön költség felszámítása nélkül külön küldöncz útján fogja az expressz-küldeményt a címzetteknek kiküldeni. Belterületen kézbesítendő expresszküldemények expressz-kézbesítési díja azontul is 30 fillér (illetve csomagokért 50 fillér) marad.

Farkaskaland. A minapjában egy magyarósi székely, feltarisznyázva ment Szovátára holmi ügyes-bajos dolgának elvégzése végett. Szép csendesen ballagott az öreg székely, mikor csak egyszer azt látja, hogy két farkas üldözi őt. Neki iramodott erre s szaladt előre, ahogy csak tudott. Az ut szélén egy fa volt, kapta magát az öreg s felmászott hirtelen arra. A két farkas megállott a fa alatt s folytonosan üvöltött fölfelé. Az öreg majdnem egy félóráig ült a magas faágon, fázott, didergett s már-már kétségbeejtő lett a helyzete. Ekkor a hátán lógott tarisznyát a benne levő elemózsiával együtt ledobta a farkasok közé s azok nekirohantak, de a fiatalabbik farkas ügyesebb volt, szájába kapta a tarisznyát s elszaladt vele. Ám a másik se volt rest, szaladt a zsákmányt vivő társa után, hogy ő is kaphasson valamit a jóból. Mikor aztán vagy négy kilométernyire elszaladtak a farkasok, egymás közt veszekedve a tarisznya fölött, az öreg székely leszállt a fáról s nyugodtan folytatta útját, mintha semmi sem történt volna, csak Szovátán ért rá, hogy elbeszélje a vele történt furcsa esetet.

Természetes petróleum-szökőkút. Romániában Campina város mellett egyik petróleumkútból földrengés kíséretében a nyers petróleum óriási sugárban tört elő. A petróleum 100 méternél magasabbra szökött fel. A környéket elöntötte a petróleum és a közeleső Prahova és Doftona folyókba szakadt bele. A kitörő anyag kutat

szétrombolta, nagy köveket ragadva magával a magasba. A részvénytársaság munkásai százával dolgoznak a szökőkút körül, hogy a drága anyagot megmentse. Eddig a kifolyt anyagból több ezer vagonos tartányt töltöttek meg.

Összerágott bankók. Szomoru meglepetésre ébredt a minap Torday József székelyudvarhelyi csizmadia mester ref. temetőkerthi őr. A szekrényben, a ruhák közé bőrtáskába elrejtett papírpénzét az egerek a szó szoros értelmében összerágták. A bugyelárisban 8 drb. 20 koronás papírpénz volt, a melyből most a legnagyobb darab alig egy filléres nagyságu. Az eset annál meghatóbb, mert a pénzt beteg felesége gyógykezelésére vette ki a takarékból.

A legujabb orosz csoda. Az orosz kormány lapjai csodálatos tüneményről adnak hírt, melyet a susani polgármester és más hivatalnokok egy mozgósítás alkalmával rendezett istentisztelet alatt láttak. A székesegyház fölött hatalmas, szivárvány színeiben csillogó kereszt jelent meg, mely kelet felé mozgott. A babonás orosz világ ebből azt magyarázza, hogy az ég Oroszországot a háborúban győzelemre fogja juttatni. A csodát persze azonnal megsürgönyözték Kuropatkinnak, aki ezekután kötelességének fogja tartani, hogy győzőn, ha ugyan a japánok megengedik.

Gabona piac Budapestén.

jan 12.

Buza:	. . .	50 kilónkint	10 k. 15 f. — 10 k. 45 f.
Rozs:	. . .	»	7 k. 50 f. — 7 k. 75 f.
Árpa:	. . .	»	7 k. 20 f. — 7 k. 40 f.
Törökbuza:	»	»	7 k. 90 f. — 8 k. 10 f.
Zab:	. . .	»	6 k. 90 f. — 7 k. 30 f.
Repcze:	. . .	»	11 k. 25 f. — 11 k. 50 f.

A szerkesztő postája.

P. M. Kolozsvár. Saját magam czimeztem meg és küldöttem Ozsdolára a bejelentett címre a lapot. Együtt ment az első és második szám. Gondolom, hogy megérkezett. Ellen esetben szívesen megküldöm újból. Köszönöm a nagybecsű pártfogását

I. L. Kovászna. Elő van jegyezve. Megy.

Gy. B. Zabola. Vettem a 2 koronát. De kérem tudatni, hogy melyik szám maradt ki, mert azt nem tetszet megírni, s akkor szívesen megküldöm.

V. J.-né. Zernest. Ugy van az előfizetés, a mint tetszett írni; 2 Kor. a múlt év második felére jár.

P. Á. Brassó. Szívesen kérlek, hogy az előfizetők névsorát küld be, különben a következő számot nem tudom expedíálni. A pénzt később is megkapjuk. Most a névsorra van szükségem.

D. P. Hosszúfalu. Ugyan ezt kérem a kollega urtól is.

K. F. L.—a. A »M. Sz.« álláspontjával mi sem értünk egyet. Az még sem járja, hogy egyik nagy emberünket a másik érdekében egészen be akarja feketíteni. Ezzel az eljárással egy cseppet sem használ a ref. egyháznak, mikor a részvényeinket befizettük, nem ilyen prot. lapra gondoltunk. Ugy-e, te sem? Azon csodálkozom, hogy a papság nem látja át, hogy az a lap egyházunkat politikai eszközzül használja fel. Ez pedig nem helyes. Az idő, hidd el, nekünk fog igazat adni!

V. A. M. -Vásárhely. Kevés változtatással közölhető lesz.

Nyomatott Becsek D. Fia könyvnyomdájában, Székelyudvarhelyt